

Dit artikel is alleen voor hogeropgeleiden*

Want we beginnen met een ambitieuze vacature:

Zou je solliciteren op de baan "uitvoerend directeur" waarbij je meer dan 135 uur per week moet werken, ook 's nachts, met amper pauze en veel verantwoordelijkheid. Bij zo'n baan verwacht je een riant salaris.

Helaas, het verdient 0 euro (cardstore by American Greetings, 2014).

Bovenstaande vacature met een bijbehorende video van degene die solliciteerde (ja, die waren er!) werd vorig jaar gepost door American Greetings tijdens moederdag. De vacaturetekst is namelijk geen functiebeschrijving voor uitvoerend directeur maar de functiebeschrijving van een moeder. Deze was geplaatst om moeders in een ander perspectief te zien. De video is meer dan 17 miljoen keer bekeken. Een mooie ode aan de moeder. Overigens zou deze video ook op vaderdag geupload kunnen worden, maar dat terzijde.

Een mooie stunt om anders tegen de maatschappij aan te kijken. Moeders kiezen ervoor om kosteloos te zorgen voor een ander. Maar ze kiezen er niet voor om minder respect te krijgen dan werkende mensen. Is het niet knap om te kiezen voor datgene wat je belangrijk vindt? Is dat carrière maken en je zou daar gelukkig van worden, dan is dat prima. Maar is dat zorgen voor je kinderen, dan is dat toch ook prima? Waarom verlenen we status aan degene die kiest voor carrière maken en verlenen we geen status aan degene die kiest voor zorgen voor een ander?

Een andere kijk op de huidige maatschappij hebben. Daarover heb ik een aantal jaar geleden het volgende geschreven:

Heerlijk ontspannen ben ik de 2doc 'De BV IK' aan het kijken. Een documentaire over de twintigers-generatie waarvoor alles mogelijk is en waarvan verlangd wordt dat ze carrière maken. De jongeren zijn in tegenstelling tot mij carrièrericht. Op een gegeven moment komt Danny Mekic aan het woord die de huidige samenleving naar mijn mening erg mooi beschrijft:

"Het is een samenleving van status, status is goed. Tegelijkertijd vind ik status verkeerd omdat als je kijkt waar we status aan ontlennen dan wordt je daar geen beter mens van. Als jij meer geld verdient als een ander dan ben je geen beter mens als iemand die niet zoveel geld verdient. Maar omdat bij de grote voorbeelden die we kennen altijd salarissen bij worden genoemd en een grote omzet dan ga je verkeerde doelen stellen. Dan kijk je niet naar wat maakt me blij of wat maakt me gelukkig." (VPRO, 2011)

Hier ben ik het helemaal mee eens! Sociale status...het is te belangrijk in de huidige prestatimaatschappij. Bij sociale status gaat het om de hoeveelheid prestige, aanzien en eer die iemand geniet. Inkomen, opleidingsniveau en beroep zijn hierbij van belang. In de prestatimaatschappij geniet je status als je druk bent. Als je mensen vraagt hoe gaat het? Is het antwoord 'druk'. Niks doen is synoniem geworden voor 'nutteloos' of 'vervelen' en dat hoort niet. Hetzelfde geldt voor slapen. Slapen, dat is zonde van je tijd en tijd is geld. Maar...tijd is geen geld, tijd is tijd! Wie teveel tijd heeft, zoals een werkeloze, wil meer geld. Wie veel geld heeft wil juist meer tijd. Ergens is een juiste balans. Waar deze ligt zal per persoon verschillen. Maar ik denk dat in de huidige prestatimaatschappij status met als gevolg druk zijn en veel geld willen verdienen te belangrijk is gemaakt. Waarom op regelmatige basis overwerken terwijl je weinig tijd hebt voor familie en vrienden? Hoe harder je werkt, hoe groter het huis is dat je kan kopen. Maar een 'groot huis' is relatief.

In een dure wijk lijkt jou huis niet meer zo groot. En als mensen op hun sterfbed gevraagd wordt waar ze het meeste spijt van hebben, dan is een veelgehoorde reden dat ze te hard gewerkt hebben en te weinig tijd hebben besteed aan dierbaren.

In Intermediair heeft Jeroen Postma in 'Status is voor sukkel' het belang van status mooi verwoord: *"Is het werkelijk een groot offer om geld en sociale status in te leveren als het betekent dat je gelukkiger bent? [...] Uitstappen, iets anders doen, leasebak inleveren, misschien werken voor iemand die jonger is? Ze gaan nog liever dood."* (Intermediair, 2017)

Het stelt me gerust dat ik niet de enige ben die zo denkt over status. Fijn om 'lotgenoten' te hebben. Ondanks mijn afgeronde universitaire opleiding, waarvan mijn bachelor cum laude, heb ik besloten werk te doen op mbo-niveau. Ik krijg hier veel vragen over en zelfs verwijten van mensen als ik dit vertel. Maar waarom is het niet knap om doelen na te streven die jij als persoon belangrijk vindt? Mijn doel is een waardevolle, leuke baan met daarnaast vrije tijd hebben. Geen uitdaging, niks doen met je studie, geen carrière nastreven...veel mensen snappen het niet. Netwerken doe ik in mijn vrije tijd op borrels waar ik niet verplicht naar toe moet maar waar ik het gezellig vind om naartoe te gaan. Hetzelfde geldt voor uitdaging: ik hou van sport en hier zijn uitdagingen genoeg. Dingen doen die ik belangrijk vind is voor mij belangrijker dan doelen nastreven die de omgeving belangrijk vindt, dus carrière maken en opklimmen op de maatschappelijke ladder. Waarom krijg ik geen waardering voor de keus om niet ambitieus te zijn?

Als ik mensen vertel dat ik werk doe op mbo-niveau heb ik als reactie gehad dat het de samenleving veel geld heeft gekost om mijn universitaire studie te betalen en dat het zonde is dat ik hier niks mee doe. Naast mijn studie heb ik zowel vrijwilligerswerk als betaald werk verricht. Bovendien, weet je wat het kost als iemand thuis zit met een burn-out? En dan hebben we het niet eens over de gezondheidsklachten die stress met zich meebrengt. Zo heb je bij chronische stress meer kans op o.a. hart- en vaatziekten. De prestatie maatschappij baart psychologen en psychiaters niet voor niks zorgen. Carrière maken en de bijbehorende stress, dat kost de samenleving pas veel geld!

Veel van mijn studievrienden doen een PhD, wat inhoudt dat ze 4 jaar lang onderzoek doen. Als ik nu afsprek met mijn studievrienden en ze vertellen waar ze mee bezig zijn bevestigen deze gesprekken dat ik de juiste keus heb gemaakt. Een vriendin vertelde me dat als ze kan kiezen tussen twee statistische tests dat ze dan kiest voor de test waar ze de beste resultaten krijgt want meer en betere publicaties is goed voor haar carrière. Dit voorbeeld staat niet op zichzelf. Eigenbelang staat soms boven een nuttige bijdrage leveren aan de maatschappij. Het is knap wat ze doen, maar dat wil niet zeggen dat het nuttig is. Netwerken is belangrijk, want als je de juiste mensen om je heen hebt kan je klimmen op die belangrijke maatschappelijke ladder, of misschien zelfs een paar treden van de ladder overslaan.

De maatschappelijke ladder...ik noem hem liever de maatschappelijke piramide. Onderaan is hij breed, de piramide wordt smaller en het is lastiger en harder werken (met je ellebogen) om in die smalle top te komen. Bij elke volgende treden 'passen' er minder mensen in. Ik blijf haken in het brede stuk van de piramide want ik loop achter op mijn vakgebied; ik weet niet wat de nieuwste onderzoeken uitwijzen, maar dat betekent niet dat ik dommer ben geworden. Hoe meer je weet over jou vakgebied, hoe meer status je krijgt. Dat je buiten je vakgebied een leek bent doet er niet toe. Laat mij maar in het brede deel van die piramide blijven. Ik hoef niet door te groeien naar die smalle piek.

Ik wil de breedte in kunnen. Me niet beperken tot een bepaald netwerk en bepaald vakgebied maar mijn kwaliteiten op een andere manier gebruiken. Wat is daar mis mee?

Met bovenstaande artikel hoop ik dat we anders gaan kijken naar onszelf en de samenleving. Dingen doen die je leuk vindt en zelf wil bereiken, niet omdat de samenleving het wil. Als je kinderen vraagt: "wat wil je later worden?" is een veelgehoord antwoord "rijk en beroemd worden". Helaas bedoelen kinderen met rijk veel geld verdienen en niet dat ze zich rijk kunnen voelen door gelukkig te zijn zonder geld als doel te hebben. Rijk, beroemd en status hebben wordt als belangrijk gezien. Om de samenleving te veranderen heb je echter invloed nodig. Mocht ik ooit, als ik later groot ben, invloed gaan hebben, dan doe ik het omdat ik in de jaren, ondanks het blijven steken op de maatschappelijke piramide, niet dommer op ben geworden.

Het is een aantal jaar geleden dat ik bovenstaand artikel schreef. Inmiddels zijn we een paar jaar verder en houdt deze kwestie me nog steeds bezig.

Ik ga twijfelen aan mijn keuze om geen baan op niveau uit te oefenen. Want inmiddels hebben mijn vriendinnen goedbetaalde banen met goede secundaire arbeidsvoorwaarden. Waarom heb ik de keuze gemaakt om niks te doen met mijn universitair diploma? Ik heb er jaren hard voor gewerkt. Daar waar ik een aantal jaar geleden een artikel heb geschreven over dat status hebben er niet toe doet ben ik jaloers geworden op het leven wat mijn vriendinnen kunnen leiden dankzij hun studie. Heb ik de verkeerde beslissing genomen?

Rijk en beroemd worden, is dat wat ik nu belangrijk vind? Nee, rijk en beroemd worden is geen doel. Maar een beloning naar waarde en gewaardeerd worden is wel wat ik, en ieder mens met mij, belangrijk vind.

Een hogere opleiding of functie hoeft niet te betekenen dat je intelligenter, handiger of waardevoller bent. Iets doen waar je goed in bent en waaraan je plezier beleeft kan nuttiger zijn voor jezelf en is soms waardevoller voor de maatschappij dan een hoge functie uitoefenen. Want of mensen werken met hun handen of met hun hoofd, beide mensen hebben we nodig. Een hoge opleiding of functie betekend echter wel vaak dat je meer waardering in de vorm van status en salaris krijgt. Salarisverschillen zijn niet in verhouding. Verplegers verdienen veel minder dan de managementlagen erboven. Het lijkt op een wc-eend verhaal. Wij als hoogopgeleiden vinden hoogopgeleiden belangrijk. Terwijl hoogopgeleiden juist zouden moeten kunnen inzien dat we elke trede in de maatschappelijke piramide nodig hebben. De mensen op de werkvloer hebben andere kwaliteiten en dat betekend niet dat we deze minder hoeven te waarderen.

Ik ben uit de grond van mijn hart bang dat we afstevenen op een tweedeling in onze maatschappij. Laten we meer waardering hebben voor mensen die zich inzetten op wat voor manier dan ook. Hoogopgeleid of laagopgeleid moet er niet toe doen. Laten we geluk nastreven en laat status niet afhankelijk zijn van de opleiding of functie.

Misschien is sociale status niet voor sukkels, maar sociale status toekennen aan hoogopgeleiden iets voor sukkels.

Mijn vriendinnen die wel een baan 'op niveau' uitoefenen hebben inmiddels kinderen. Laatst hadden we een reünie. Ik citeer letterlijk wat een van mijn vriendinnen zei: "Ik breng de kinderen naar de opvang, dan kan ik lekker bijkomen op het werk". Over aanzien en status gesproken: lees de vacature waarmee ik mijn essay opende nog maar eens.

* De (niet serieuze!) titel van mijn artikel is gebaseerd op de slogan van E-matching: "E-matching, dat is online dating alleen voor hoger opgeleiden".

Deze titel is toegestaan omdat iemand hoogopgeleid of laagopgeleid noemen niet valt onder discriminatie. In de voorwaarden van E-matching staat dat je academisch of hbo werk of denkniveau moet hebben. Ik vind het overkomen als superioriteit om mensen uit te sluiten op basis van opleiding en cursussen. Een datingsite die mensen uitsluit op basis van ras, religie of afkomst mag niet maar op basis van opleiding wel. Bovendien blijkt uit het internationale Pisa-onderzoek dat de hoogste vmbo-er zich kan meten met de laagste vwo-er. (Volkskrant, 2019)

Referentielijst

1. Cardstore by American Greetings (2014), *World's Toughest Job*, Geraadpleegd: 12 augustus, 2019, van <https://www.youtube.com/watch?v=HB3xM93rXbY>
2. VPRO (2011), *De BV IK*, Geraadpleegd: 12 augustus 2019, van <https://www.2doc.nl/documentaires/series/vpro-thema/2011/de-bv-ik-.html>
3. Postma (2017), Sociale status is voor sukkels, Intermediair. http://www.intermediair.nl/weekblad/20130307/?utm_source=email&utm_medium=email&utm_term=feel_good&utm_content=2013wk10&utm_campaign=iw&e=1#16
4. Giesen (2019), Broederschap: van vmbo-basis tot vwo in één klas – en wat er dan gebeurt, Volkskrant. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/broederschap-van-vmbo-basis-tot-vwo-in-eeen-klas-en-wat-er-dan-gebeurt~bea0ec33/>

